Tillväxt- och regionplaneförvaltningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2020-11-13

TRN 2020–0211

Handläggare:
Tove Ellingsen

Tillväxt- och
regionplanenämnden

Skrivelse av Robert Johansson (S) m.fl. om ordning och reda i regionens replipunkter i skärgården

Ärendebeskrivning

Robert Johansson (S) m.fl. har vid tillväxt- och regionplanenämndens sammanträde, 2020-09-24, lämnat en skrivelse om ordning och reda i regionens replipunkter i skärgården. Skrivelsen har lämnats över till tillväxt- och regionplaneförvaltningen för beredning.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteutlåtande, 2020-11-13
Skrivelsen av Robert Johansson (S) m.fl. om ordning och reda i regionens replipunkter i skärgården, 2020-09-24.

Förslag till beslut

Tillväxt- och regionplanenämnden föreslås besluta följande:

Skrivelse av Robert Johansson (S) m.fl. om ordning och reda i regionens replipunkter i skärgården, TRN 2020–0211, anses vara besvarad med hänvisning till vad som sägs i tillväxt- och regionplaneförvaltningens tjänsteutlåtande.

Förvaltningens förslag och motivering
Både i sin roll som regionalt utvecklingsansvarig aktör och ansvarig för regional fysisk planering ska Region Stockholm bidra i arbetet med utveckling av replipunkterna. Utveckling av replipunkterna bidrar till många positiva effekter för besöksnäring, näringsliv och för fast- och fritidsboende i skärgården. Replipunkternas utveckling är starkt beroende av flera olika aktörers engagemang och särskilt berörda kommuner, då dessa ansvarar för både markfrågorna och kommunal service såsom vatten, avlopp och avfallshantering mm. Tillväxt- och regionaplaneförvaltningen har inte rådighet att arbeta operativt med replipunkternas utveckling på plats i berörda kommuner, då det mandatet inte ligger hos förvaltningen.

Däremot kan, och gör redan förvaltningen i stor utsträckning, agera som den regionalt samordnande aktören, vilket sker i nära samarbete med trafikförvaltningen. Regionalt pågår redan nu arbete med utveckling av replipunkterna i form av Länsstyrelsen Stockholms projekt replipunktslyftet och Region Stockholms Interreg-projekt Arc Gate, som är en riktad insats för att stärka samordningen och det gemensamma ansvarstagandet för replipunkterna. Projekten är starkt sammankopplade till varandra. Region Stockholm välkomnar alla berörda aktörer att delta i arbetet.

Bakgrund
Tillväxt- och regionplaneförvaltningen har tagit del av Socialdemokraternas skrivelse om ordning och reda i regionens replipunkter i skärgården. Skrivelsen handlar om att det är naturligt för Region Stockholm som regionalt utvecklingsansvarig myndighet (RUA) att ta ansvar för en samlad strategi och handlingsplan för att rusta upp och upprätthålla standarden på replipunkterna i skärgården. Detta bör givetvis göras tillsammans med berörda aktörer, i syfte att formulera en gemensam ambitionsnivå samt plan för dess genomförande.

Överväganden
Replipunkterna engagerar många, vilket får ses som positivt att skärgårdsutveckling värderas högt. Däremot är det beklagligt att replipunkterna till viss del är eftersatta i sitt underhåll. Utveckling av replipunkterna bidrar till många positiva effekter för besöksnäring, näringsliv och fast- och fritidsboende i skärgården.

Det finns ett antal regionala ställningstaganden och förhållningssätt rörande replipunkter i RUFS 2050, bland annat samordning av trafikplanering och att det behövs utrymme för vänd- och lastningsplatser,

parkeringar, bryggor, samt terminaler för gods och passagerare. En digital utveckling på replipunkterna öppnar för lösningar inom samhällsservice som tillgodoser de förutsättningar som råder för boende i skärgården. Landsbygd- och skärgårdsstrategin med tillhörande handlingsprogram förstärker ytterligare ställningstagandena och förhållningssättet om replipunkterna och är vägledande för Region Stockholms och andra aktörers arbete kopplat till landsbygd- och skärgårdsområden. I handlingsprogrammet finns en utpekad aktivitet om att identifiera behov och brister för samsyn och utveckling av replipunkterna. Inledande möten mellan Tillväxt- och regionplaneförvaltningen och Trafikförvaltningen har redan ägt rum och planering pågår för fortsatt arbete.

Som regionalt utvecklingsansvarig och ansvarig för regional fysisk planering ska Region Stockholm bidra i arbetet med utveckling av replipunkter genom samordning för trafikplanering, fysiska investeringar och infrastruktur. Samtidigt har förvaltningen inte rådighet att arbeta operativt med replipunkternas utveckling på plats i berörda kommuner, då de resurserna och mandatet inte ligger hos förvaltningen. Däremot kan förvaltningen, och gör redan i stor utsträckning, agera som den samordnande regionala aktören och bistå i arbetet med utvecklingen av replipunkterna. Detta sker i nära samarbete med både trafikförvaltningen i Region Stockholm och inte minst med berörda kommuner

I Regions Stockholms budgetförslag för 2021 finns ett uppdrag om att skapa en levande landsbygd och skärgård där trafiknämnden ska, i samråd med tillväxt- och regionplanenämnden, tydliggöra hur Region Stockholms ansvar för replipunkterna ska hanteras. Det är viktigt att förväntningarna på kommuner och markägare också förtydligas. Genom detta budgetuppdrag kommer ansvar och roller avseende replipunkterna att tydliggöras.

Detta kopplar an till projektet Replipunktslyftet som Länsstyrelsen Stockholm driver för att skapa en generell samsyn kring vad en replipunkt borde erbjuda. Frågor som projektet har som syfte att försöka besvara är följande:

- Vad är en replipunkt?
- Vem har ansvarar och intressen för en replipunkt?
- Finns det olika kategorier av användare och behov av varierande replipunkter?
- Vilka basfunktioner bör erbjudas på platserna?
- Kan vi skapa en gemensam vision för framtiden?

Replipunktslyftet ska vara klart till årsskiftet och efter det ska Region Stockholm göra en bedömning och undersöka möjligheterna om projektet kan vidareutvecklas av Tillväxt- och regionplaneförvaltningen eller Trafikförvaltningen som projektägare. Även möjligheter för medfinansiering från berörda aktörer ska ses över då detta är ett allmänintresse för många berörda parter.

I väntan på Replipunktslyftets färdigställande har Region Stockholm i samarbete med länsstyrelsen tagit initiativ till EU-projektet ”Arc Gate” där förvaltningen är projektägare och lead partner. Projektet görs i samverkan med tre finska skärgårdskommuner med finansiering från Central Baltic Interreg om totalt 1,1 miljoner euro. I den svenska delen kommer investeringar göras i digital resenärsservice på två replipunkter och två kärnöar. Genom projektet får aktörerna möjligheten att göra pilotinvesteringar på utvalda replipunkter och kärnöar.

Målet med ArcGate är att utveckla dessa platser med digital trafikinformation och interaktiva kartor likt det försöksprojekt som drivs av Trafikförvaltningen på Nybrokajen. I projektet ingår också att utveckla el-cykelturismen som en förstärkning av Nynäsleden. Förvaltningen driver projektet där det finns nätverk till grön besöksnäring och att främja utvecklandet av infrastruktur för cykel (Cykelkansliet).

Projektet ArcGate är ett sätt att operativt undersöka hur nyckelaktörer kan samverka på replipunkter och kärnöar. Projektet har en styrgrupp där Sjötrafiken, Haninge, Värmdö, Skärgårdsstiftelsen och Länsstyrelsen finns representerade. Det internationella samarbetet med Finland går ut på att tillsammans utveckla gröna turistleder som integreras på ett bättre sätt med båttrafiken.

Arbetet med utveckling av replipunkter är således en process som är igångsatt hos förvaltningen genom flera olika aktiviteter som har redogjorts för ovan som utgör ett värdefullt och viktigt arbete för att bidra till en levande skärgård. Region Stockholm välkomnar alla berörda aktörer att delta i det fortsatta arbetet.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Beslutet bedöms inte innebära några ekonomiska konsekvenser för Region Stockholm.

Miljökonsekvenser av beslutet
I enlighet med Region Stockholms miljöpolitiska program, Miljöprogram 2017–2021 har hänsyn till miljön beaktats och det bedöms att en särskild miljökonsekvensbedömning i detta ärende inte är relevant.

Hanna Wiik
Förvaltningschef

Tove Ellingsen

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET

Skrivelse om ordning och reda i regionens replipunkter i skärgården

Som vi tidigare konstaterat i Tillväxt- och regionplanenämnden finns det stora kvalitetsskillnader, och på många håll allvarliga brister, i replipunkterna i Stockholms skärgård som har stor betydelse för såväl besökare som den bofasta befolkningen. Dessa replipunkter utgör kärnan i sjötrafiken och ambitionen att upprätthålla en fungerande regional kollektivtrafik också på vatten.

Ett problem är att många aktörer är inblandade som intressenter i replipunkterna. Utöver Region Stockholm har såväl Länsstyrelsen (som genomfört ett inventeringsarbete i frågan), Skärgårdsstiftelsen och Waxholmsbolaget ett stort intresse av väl fungerande replipunkter. För att inte tala om företagarna och de boende i skärgården.

Utöver den splittrade ansvarsfördelningen mellan olika regionala intressenter finns det också stora skillnader i ambitionsnivå från berörda kommuners sida. Denna problematik har funnits sedan länge och gör frågan komplicerad att lösa. Att det föreligger sådana svårigheter får dock inte innebära en ursäkt för passivitet i frågan. Tvärtom gör det desto mer angeläget att åstadkomma en hållbar och kvalitativt god lösning på det gemensamma problemet.

Sedan den 1 januari 2019 är vi i formell mening region, med utökat ansvar för regionala utvecklingsfrågor. Därmed har vi också fått fler redskap för att påverka utvecklingen. Det är nu hög tid att vi använder denna nya roll för att göra verklig skillnad, också i Stockholms skärgård. Denna del av vår region är strategiskt viktig och spelar stor roll för många av våra invånare.

Som regionalt utvecklingsansvarig myndighet (RUA) är det naturligt att Region Stockholm tar ansvar för en samlad strategi och handlingsplan för att rusta upp och upprätthålla standarden på replipunkterna i skärgården. Detta bör givetvis göras tillsammans med berörda aktörer, i syfte att formulera en gemensam ambitionsnivå samt plan för dess genomförande. Arbetet kan med fördel anknyta till Länsstyrelsens insatser i frågan.

Kopplat till det pågår ett arbete med Räfsnäs men det i sig får inte försena insatser på övriga replipunkter utan bör ses som en katalysator snarare än en bromskloss.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Socialdemokraterna att TRN beslutar

att regionen ska ta initiativ till en samlad dialog med berörda intressenter om hur replipunkterna ska uppnå en gemensam (lägsta) standard utifrån RUFS:ens intentioner och en handlingsplan kopplat till det

att förvaltningen får i uppdrag att till kommande sammanträde redovisa en plan för genomförandet av en sådan dialog och handlingsplan

Robert Johansson
Lars Bryntesson
Meeri Wasberg
Mats Larsson